

BỒI DƯỠNG THỂ HỆ CÁCH MẠNG CHO ĐỜI SAU

TƯ TƯỞNG MẠNG TÂM CHIẾN LƯỢC CỦA CHỦ TỊCH HỒ CHÍ MINH ĐỐI VỚI CÔNG TÁC THANH NIÊN

NGUYỄN VĂN TUẤN

Đoàn Thanh niên Bộ Khoa học và Công nghệ

Thanh niên là lực lượng đóng vai trò rất quan trọng đối với sự phát triển của bất kỳ quốc gia nào trên thế giới và là lượng lao động to lớn chiếm gần 29% dân số ở nước ta. Trong suốt tiến trình phát triển kinh tế xã hội của mỗi quốc gia, việc khai thác, sử dụng và phát huy sức mạnh, tiềm năng của thanh niên là vấn đề sống còn của mỗi dân tộc. Vấn đề này được thể hiện thông qua hệ thống đường lối, chính sách pháp luật về phát triển, quản lý thanh niên của các quốc gia. Theo một số kết quả thống kê cho thấy đến nay đã có 142/196 quốc gia có chính sách riêng về thanh niên và 43/196 quốc gia đã ban hành Luật Thanh niên. Ở nước ta, năm 2005 Quốc hội khóa XI đã ban hành Luật Thanh niên với tư cách là văn bản luật chuyên biệt, quy định các vấn đề liên quan đến thanh niên, tạo cơ sở pháp lý để xây dựng và thực hiện các chính sách cho thanh niên phát triển và giúp Chính phủ xây dựng, ban hành các chương trình, chiến lược thực hiện các chính sách cụ thể về thanh niên. Luật Thanh niên năm 2020 đã được ban hành và có hiệu lực từ ngày 01/01/2021 đã sửa đổi, bổ sung và có nhiều đổi mới trong tư tưởng, quan điểm và cách tiếp cận về quyền lợi, trách nhiệm và nghĩa vụ thanh niên, đặc biệt là chính sách về thanh niên.

Trong suốt cuộc đời hoạt động cách mạng, Chủ tịch Hồ Chí Minh luôn chăm lo đến việc bồi dưỡng, giáo dục thanh niên - thế hệ được Người coi là chủ nhân tương lai của nước nhà. Khi mới bắt đầu truyền bá chủ nghĩa Mác-Lênin vào Việt Nam,

Người đã chọn thanh niên là đối tượng đầu tiên và Người đã khẳng định: Thanh niên là người *nhận trọng trách* trong sự nghiệp cách mạng giải phóng dân tộc. Chủ tịch Hồ Chí Minh đã tiếp thu tư tưởng của cha ông và quan điểm của chủ nghĩa Mác - Lênin để phát triển thành những tư tưởng mới sâu sắc, toàn diện về thanh niên. Tư tưởng lớn, mang tầm chiến lược đặc biệt quan trọng về thanh niên đó là vấn đề “bồi dưỡng thể hệ cách mạng cho đời sau” còn được thể hiện rất đậm nét trong bảo vật quốc gia,

Bản “Di chúc”¹ thiêng liêng mà người để lại cho toàn dân trước lúc đi xa, ngay sau phần nói về Đảng.

1. Bồi dưỡng thế hệ cách mạng cho đời sau - tư tưởng mang tầm chiến lược của Chủ tịch Hồ Chí Minh

Chính người con ưu tú của dân tộc, Nguyễn Ái Quốc đã ra đi tìm đường cứu nước từ khi còn thanh niên. Đến với chủ nghĩa Mác - Lê-nin, Người đã tìm thấy con đường cứu nước cho cách mạng Việt Nam và càng nhận thấy tính cấp thiết của việc khơi dậy phong trào cách mạng trong thanh niên Việt Nam, thấy được *sự sống còn của quốc gia dân tộc là do thanh niên quyết định*. Trong tác phẩm “Bản án chế độ thực dân Pháp” (năm 1925), Chủ tịch Hồ Chí Minh chỉ rõ: “Hỡi Đông Dương đáng thương hại! Người sẽ chết mất, nếu đám thanh niên già cỗi của Người không sớm hồi sinh”. Chủ tịch Hồ Chí Minh cho rằng, muốn thức tỉnh dân tộc, giải phóng dân tộc phải *bắt đầu từ thanh niên*.

Tháng 11-1924, từ Mátxcova, Nguyễn Ái Quốc đến Quảng Châu, sáng lập ra *Việt Nam Thanh niên cách mạng đồng chí Hội*, tổ chức các lớp huấn luyện chính trị đặc biệt, đào tạo bồi dưỡng những thành phần cách mạng cốt cán của thanh niên. Từ cuối năm 1925 đến tháng 4-1927, dưới sự sắp xếp và lên kế hoạch cụ thể của Nguyễn Ái Quốc, 3 đoàn thanh niên gồm 75 người từ khắp nơi trên đất nước Việt Nam đến Quảng Châu, tham gia vào lớp tập huấn chính trị, trong đó có hơn 20 người vào học quân sự tại Trường Hoàng Phố. Những thanh niên Việt Nam lần lượt đến Quảng Châu đã nhanh chóng trưởng thành trong học tập và thực tiễn đấu tranh, trở thành nòng cốt của cách mạng Việt Nam. Họ chính là những trái ngọt đầu mùa của chủ trương “bồi dưỡng thế hệ cách mạng cho đời sau; *bắt đầu từ thanh niên* là nét độc đáo sáng tạo và nhạy bén trong tư tưởng Hồ Chí Minh.

Giáo dục đạo đức cách mạng cho đoàn viên, thanh niên trước hết là xây dựng lý tưởng, niềm tin cho thế hệ trẻ. Trong bài nói chuyện tại Đại hội toàn quốc lần thứ III của Đoàn Thanh niên Lao động Việt Nam, ngày 24-3-1961, Chủ tịch Hồ Chí Minh nhắc nhở:

“Thanh niên ta cần phải thấm nhuần tinh thần làm chủ nước nhà và trau dồi đạo đức của người cách mạng. Đạo đức cách mạng là bất kỳ ở cương vị nào, bất kỳ làm công việc gì, đều không sợ khó, không sợ khổ, đều một lòng một dạ phục vụ lợi ích chung của giai cấp, của nhân dân, đều nhằm mục đích xây dựng chủ nghĩa xã hội”. Người cụ thể hóa những chuẩn mực của đạo đức cách mạng và vận động: “Thanh niên phải luôn luôn rèn luyện đạo đức cách mạng”²

Qua đó, chúng ta thấy, Chủ tịch Hồ Chí Minh luôn mong muốn thế hệ trẻ yêu Tổ quốc, kế thừa những giá trị truyền thống của dân tộc, yêu nước gắn liền với yêu chủ nghĩa xã hội, trung thành với lý tưởng của Đảng, về đạo đức phải *“cần, kiệm, liêm, chính, chí công vô tư”*, vừa có trình độ chuyên môn, nghiệp vụ giỏi để “làm việc, làm người, làm cán bộ, để phụng sự Đảng, giai cấp và nhân dân, Tổ quốc và nhân loại”. Trong vận động thanh niên, Chủ tịch Hồ Chí Minh rất chú trọng phương châm kết hợp rèn luyện *“đức” và “tài”*, phấn đấu vừa *“hồng”*, vừa *“chuyên”*. Đạo đức cách mạng tạo nên uy tín của cán bộ, đảng viên, là cơ sở để vận động, thuyết phục và lãnh đạo quần chúng nhân dân. Đạo đức cách mạng là nền tảng để người cán bộ, đảng viên phát huy tài năng, trí tuệ, vượt khó để hướng tới việc thực hiện các mục tiêu vì nước, vì dân. Bên cạnh nhấn mạnh phải chú trọng cả hai mặt đức và tài, Chủ tịch Hồ Chí Minh chỉ rõ, đạo đức là gốc của người cách mạng.

Vì vậy, việc giáo dục đạo đức cách mạng rất quan trọng, phải thực hiện lâu dài, thường xuyên, liên tục. Chủ tịch Hồ Chí Minh khẳng định: *“Đạo đức cách mạng không phải trên trời sa xuống. Nó do đấu tranh, rèn luyện bền bỉ hàng ngày mà phát triển và củng cố. Cũng như ngọc càng mài càng sáng, vàng càng luyện càng trong”*.

2. Mối quan hệ giữa việc bồi dưỡng thế hệ cách mạng cho đời sau và công tác xây dựng Đảng

Khởi đầu sự nghiệp cách mạng, Chủ tịch Hồ Chí Minh chọn thanh niên là lực lượng chính để bồi dưỡng, rèn luyện thành những chiến sĩ cộng sản, làm cơ sở để thành lập Đảng Cộng sản Việt Nam và phát

triển tổ chức Đoàn Thanh niên rộng khắp. Do vậy, có thể nói rằng, Chủ tịch Hồ Chí Minh đã vun trồng, chăm sóc tổ chức Đoàn Thanh niên Cộng sản để tạo nguồn bổ sung lực lượng cho Đảng Cộng sản Việt Nam. Mỗi quan hệ giữa Đoàn Thanh niên và Đảng Cộng sản là mối quan hệ khăng khít, biện chứng: Đảng chăm lo, bồi dưỡng, giáo dục và rèn luyện Đoàn Thanh niên là *đội hậu bị tin cậy của Đảng*. Nhiều lần Chủ tịch Hồ Chí Minh khẳng định: Đoàn thanh niên là cánh tay và đội hậu bị của Đảng. Đây là tầm nhìn chiến lược của Chủ tịch Hồ Chí Minh đối với sự nghiệp cách mạng dài lâu của dân tộc ta. Là nhà chiến lược thiên tài, Chủ tịch Hồ Chí Minh luôn có tầm nhìn xuyên suốt lịch sử từ quá khứ tới tương lai, cách mạng phải có người kế thừa. Thanh niên là lực lượng kế tục sự nghiệp cách mạng vẻ vang của Đảng và của dân tộc. Vì vậy, đào tạo thế hệ trẻ kế thừa sự nghiệp cách mạng là mối quan tâm lớn nhất của Chủ tịch Hồ Chí Minh.

Trong bản *Di chúc* - tác phẩm cuối cùng của mình, Chủ tịch Hồ Chí Minh đã dành một phần nói về vai trò của thanh niên và công tác thanh niên của Đảng. Điều này đã thể hiện tư tưởng, tình cảm, sự quan tâm đặc biệt của Người đối với thanh niên và công tác thanh niên của Đảng. Người viết: “Đoàn viên và thanh niên ta nói chung là tốt, mọi việc đều hăng hái xung phong, không ngại khó khăn, có chí tiến thủ. Đảng cần phải chăm lo giáo dục *đạo đức cách mạng* cho họ, đào tạo họ thành những người thừa kế xây dựng xã hội chủ nghĩa vừa “*hồng*”, vừa “*chuyên*”. Bồi dưỡng thế hệ cách mạng cho đời sau là một việc rất quan trọng và rất cần thiết”. Chính vì gửi gắm lòng tin vào thế hệ trẻ, vào thanh niên, Chủ tịch Hồ Chí Minh luôn mong muốn đoàn viên, thanh niên ra sức phấn đấu, rèn luyện để xứng đáng là người chủ tương lai của đất nước. Không chỉ đối với đảng viên, nhìn rộng hơn, xa hơn, Chủ tịch Hồ Chí Minh chú trọng đến đoàn viên, thanh niên, đây là trách nhiệm của Đảng. Vì vậy, Chủ tịch Hồ Chí Minh nhấn nhủ: “Bồi dưỡng thế hệ cách mạng cho đời sau là một việc rất quan trọng và rất cần thiết”. Chữ “*rất*” ở đây được nhắc lại 2 lần trong một câu

văn ngắn gọn, thể hiện Chủ tịch Hồ Chí Minh đặc biệt quan tâm đến công tác này, nhấn mạnh ý nghĩa to lớn của công tác bồi dưỡng cho thanh niên. Với tư tưởng này, Người không chỉ thấy hiện tại mà còn thấy cả tương lai; không chỉ dành tâm huyết trước mắt cho sự nghiệp cách mạng mà còn chăm lo vun trồng cái gốc của sự nghiệp đó để nó trở nên vững bền. Ở đây, quan điểm biện chứng duy vật về sự phát triển mà Người tiếp thu từ chủ nghĩa Mác-Lênin được vận dụng một cách sáng tạo: “*tương lai đang ở ngay trong hiện tại*”. Theo Người, thanh niên chính là sự kế thừa và phát triển những giá trị tốt đẹp của các thế hệ đi trước đã tích lũy được trong suốt chiều dài lịch sử của dân tộc nên bồi dưỡng, giáo dục cho thanh niên là một việc làm rất quan trọng và rất cần thiết. Tư tưởng đó của Người đã trở thành kim chỉ nam cho công tác thanh niên của Đảng.

Chỉ 1 năm sau khi Đảng Cộng sản Việt Nam ra đời, ngày 26-3-1931, Đoàn Thanh niên Cộng sản được thành lập. Từ đó đến nay, Đoàn Thanh niên Cộng sản nói riêng và thanh niên Việt Nam nói chung luôn khẳng định vai trò của mình trong suốt quá trình đấu tranh cách mạng của dân tộc.

Đảng đã nhiều lần ban hành nghị quyết chuyên đề về công tác thanh niên. Trong thời kỳ đẩy mạnh công nghiệp hóa, hiện đại hóa đất nước, Hội nghị lần thứ tư Ban Chấp hành Trung ương (khóa VII) ban hành Nghị quyết số 04-NQ/HNTW, ngày 14-1-1993, về *công tác thanh niên trong thời kỳ mới*, trong đó Đảng chỉ rõ: “Sự nghiệp đổi mới có thành công hay không, đất nước bước vào thế kỷ XXI có vị trí xứng đáng trong cộng đồng thế giới hay không, cách mạng Việt Nam có vững bước theo con đường xã hội chủ nghĩa hay không phần lớn tùy thuộc vào lực lượng thanh niên, vào việc bồi dưỡng rèn luyện thế hệ thanh niên”. Điều đó thể hiện, Đảng nhận thức đúng nội dung tư tưởng Hồ Chí Minh về vai trò của thanh niên, tầm quan trọng của việc bồi dưỡng thế hệ trẻ. Do đó, Đảng kết luận rõ ràng: “Công tác thanh niên là vấn đề sống còn của dân tộc, là một trong những nhân tố thành bại của cách mạng”. Đây là bài học có giá trị về đường lối vận động nhân dân, xây

dựng lực lượng cách mạng đầy sáng tạo của Đảng nhằm bồi dưỡng giáo dục và tổ chức thanh niên thành lực lượng kế cận tiếp sức cho các thế hệ cách mạng đi trước. Hội nghị lần thứ bảy Ban Chấp hành Trung ương Đảng khóa X ban hành Nghị quyết số 25-NQ/TW, ngày 25-7-2008, về *tăng cường sự lãnh đạo của Đảng đối với công tác thanh niên thời kỳ đẩy mạnh công nghiệp hóa, hiện đại hóa*. Đây là nghị quyết quan trọng, thể hiện sự quan tâm của Đảng đối với thế hệ trẻ và đối với công tác thanh niên, vị trí và vai trò của thanh niên. Nghị quyết xác định: Chăm lo, bồi dưỡng, giáo dục thanh niên thành lớp người “*vừa hồng, vừa chuyên*” theo tư tưởng Hồ Chí Minh là trách nhiệm của cả hệ thống chính trị dưới sự lãnh đạo của Đảng, vai trò quan trọng của Đoàn Thanh niên Cộng sản Hồ Chí Minh, gia đình, nhà trường và xã hội. Tiếp đó, Bộ Chính trị ban hành Kết luận số 80-KL/TW, ngày 25-12-2013, về *đẩy mạnh thực hiện Nghị quyết số 25-NQ/TW của Ban Chấp hành Trung ương Đảng khóa X về “Tăng cường sự lãnh đạo của Đảng đối với công tác thanh niên thời kỳ đẩy mạnh công nghiệp hóa, hiện đại hóa”*. Sự ra đời của Kết luận số 80 tiếp tục củng cố, tăng cường sự quan tâm của các cấp ủy đảng, chính quyền đối với công tác thanh niên nói chung, công tác đoàn và phong trào thanh, thiếu nhi nói riêng.

Với những nghị quyết quan trọng đó, Đảng từng bước hoàn thiện đường lối, chủ trương công tác vận động thanh niên trong thời kỳ cách mạng mới. Trong quá trình lãnh đạo đất nước, Đảng luôn đề cao vai trò, vị trí của thanh niên, xác định thanh niên là lực lượng xung kích cách mạng, Đoàn Thanh niên Cộng sản Hồ Chí Minh là đội dự bị tin cậy của Đảng; công tác thanh niên là vấn đề sống còn của dân tộc. Đồng thời, Đảng cũng đề ra nhiều chủ trương giáo dục, đào tạo, bồi dưỡng, tổ chức thanh niên thành lực lượng hùng hậu, trung thành, kế tục sự nghiệp cách mạng của Đảng và dân tộc. Đó cũng là sự quán triệt sâu sắc tư tưởng Hồ Chí Minh về bồi dưỡng thế hệ cách mạng cho đời sau của Đảng.

Trong giai đoạn đẩy mạnh toàn diện, đồng bộ công cuộc đổi mới đòi hỏi mọi cấp, mọi ngành cần

phải nhận thức sâu sắc tư tưởng Hồ Chí Minh: *Bồi dưỡng thế hệ cách mạng cho đời sau là một việc rất quan trọng và rất cần thiết*, nhằm tạo nên những thế hệ kế tiếp, tránh tình trạng hẫng hụt thế hệ, hẫng hụt cán bộ trên tất cả các lĩnh vực, các ngành... Vì vậy, giáo dục đạo đức cách mạng, trình độ chuyên môn cho thế hệ trẻ là việc làm cấp bách, hết sức quan trọng của Đảng hiện nay. Có như vậy mới thực hiện được mong muốn của Chủ tịch Hồ Chí Minh: “Đảng ta là một đảng cầm quyền. Mỗi đảng viên và cán bộ phải thật sự thấm nhuần đạo đức cách mạng, thật sự cần, kiệm liêm chính, chí công vô tư”. Chủ tịch Hồ Chí Minh 2 lần dùng từ “thật sự” để nhấn mạnh vai trò, tầm quan trọng của đạo đức cách mạng. Điều đó thể hiện, việc chăm lo bồi dưỡng thế hệ cách mạng cho đời sau được đề cập đến sau khi nói về Đảng, nhưng là điều kiện tiên quyết để thực hiện các nội dung về Đảng, đặc biệt là về cán bộ, đảng viên. Phải vun trồng được những thế hệ kế tục sự nghiệp cách mạng thật trung thành, có đức, có tài để cống hiến, đóng góp vào sự nghiệp xây dựng và bảo vệ Tổ quốc Việt Nam xã hội chủ nghĩa. Qua đó, thể hiện cách nhìn nhận khoa học và biện chứng về mối quan hệ giữa Đảng với tổ chức Đoàn Thanh niên cộng sản Hồ Chí Minh.

3. Một số giải pháp đối với tổ chức Đoàn trong việc tổ chức cho thanh niên học tập và làm theo tư tưởng, đạo đức và phong cách Hồ Chí Minh trong giai đoạn đẩy mạnh toàn diện, đồng bộ công cuộc đổi mới

Hai phần trên chúng ta đã khái quát về tư tưởng của Chủ tịch Hồ Chí Minh với thanh niên và sự nghiệp bồi dưỡng thanh niên, đội hậu bị trung thành, tin cậy của Đảng Cộng sản Việt Nam hay có thể nói là Bác với thanh niên, công tác thanh niên. Để xứng đáng với tình cảm, niềm tin mà Chủ tịch Hồ Chí Minh dành cho thanh niên thì thanh niên ngày nay cần phải làm gì? Chúng tôi cho rằng, trước hết mỗi đoàn viên thanh niên hãy học tập tư tưởng, đạo đức và phong cách Hồ Chí Minh như Chỉ thị số 05-CT/TW³ đã đề ra phù hợp với mỗi vị trí, hoàn cảnh của thanh niên trong cuộc sống thường ngày. Để triển

khai có hiệu quả phong trào này thì chỉ không thể thiếu được vai trò của các tổ chức Đoàn.

3.1. Sáu nội dung cốt lõi trong Chỉ thị 05-CT/TW ngày 15/5/2016 của Bộ Chính trị

Chỉ thị 05-CT/TW của Bộ Chính trị tập trung vào 6 vấn đề cốt lõi như sau:

Thứ nhất là, mở đầu của Chỉ thị, Bộ Chính trị khóa XII đã đánh giá lại một cách khái quát về kết quả, hạn chế của việc thực hiện Chỉ thị số 03-CT/TW của Bộ Chính trị khóa XI về “Tiếp tục đẩy mạnh học tập và làm theo tấm gương đạo đức Hồ Chí Minh” trong 5 năm qua. Trong đó, khẳng định: Chỉ thị số 03 của Bộ Chính trị khóa XI đã đạt được kết quả bước đầu, góp phần quan trọng vào việc thực hiện thắng lợi Nghị quyết Đại hội đại biểu toàn quốc lần thứ XI của Đảng và Nghị quyết Trung ương 4 khóa XI “Một số vấn đề cấp bách về xây dựng Đảng hiện nay”. Khẳng định những đóng góp đáng khích lệ của Chỉ thị số 03 vào sự phát triển kinh tế - xã hội, chăm lo đời sống cho nhân dân, quốc phòng, an ninh, đối ngoại, xây dựng Đảng, xây dựng hệ thống chính trị. Bên cạnh kết quả đạt được, việc học tập và làm theo tấm gương đạo đức Hồ Chí Minh còn có những hạn chế, chưa trở thành việc làm thường xuyên, chưa thành ý thức tự giác của không ít tổ chức đảng, cơ quan, địa phương, đơn vị và một bộ phận cán bộ, đảng viên.

Hai là, trong Chỉ thị 05, Bộ Chính trị nêu mục đích của việc tiếp tục đẩy mạnh học tập và làm theo tư tưởng, đạo đức, phong cách Hồ Chí Minh trong toàn Đảng, toàn dân, toàn quân là nhằm: tạo sự chuyển biến mạnh mẽ về nhận thức và hành động trong Đảng, hệ thống chính trị và nhân dân, đưa việc học tập và làm theo tư tưởng, đạo đức, phong cách Hồ Chí Minh thành công việc tự giác, thường xuyên của cấp uỷ, tổ chức Đảng, chính quyền, Mặt trận Tổ quốc Việt Nam và tổ chức chính trị - xã hội các cấp, của từng địa phương, cơ quan, đơn vị, trước hết là của người đứng đầu, của cán bộ, đảng viên, công chức, viên chức, đoàn viên, hội viên. Bộ Chính trị cũng đưa ra 2 yêu cầu của việc thực hiện Chỉ thị 05, nhằm:

- Tiếp tục làm cho toàn Đảng, toàn dân, toàn quân nhận thức ngày càng sâu sắc hơn những nội dung cơ bản và giá trị to lớn của tư tưởng, đạo đức, phong cách Hồ Chí Minh; làm cho tư tưởng, đạo đức, phong cách của Người thật sự trở thành nền tảng tinh thần vững chắc của đời sống xã hội, xây dựng văn hoá, con người Việt Nam đáp ứng yêu cầu phát triển bền vững và bảo vệ vững chắc Tổ quốc, vì mục tiêu dân giàu, nước mạnh, dân chủ, công bằng, văn minh.

- Đẩy mạnh việc học tập và làm theo tư tưởng, đạo đức, phong cách Hồ Chí Minh là một nội dung quan trọng của công tác xây dựng, chỉnh đốn Đảng; góp phần xây dựng Đảng trong sạch, vững mạnh về chính trị, tư tưởng, tổ chức và đạo đức, xây dựng đội ngũ cán bộ, nhất là đội ngũ cán bộ cấp chiến lược đủ năng lực, phẩm chất, ngang tầm nhiệm vụ; ngăn chặn, đẩy lùi sự suy thoái về tư tưởng chính trị, đạo đức, lối sống và những biểu hiện “tự diễn biến”, “tự chuyển hóa” trong nội bộ, đẩy mạnh đấu tranh phòng, chống tham nhũng, lãng phí, quan liêu.

Ba là, trong Chỉ thị 05, Bộ Chính trị xác định nội hàm của việc học tập và làm theo tư tưởng, đạo đức, phong cách Hồ Chí Minh trong thời gian tới. Đó là:

(1) Hệ thống quan điểm, tư tưởng Hồ Chí Minh về: giải phóng dân tộc, giải phóng giai cấp, giải phóng xã hội và con người; về độc lập dân tộc gắn liền với chủ nghĩa xã hội; về kết hợp sức mạnh dân tộc với sức mạnh thời đại; về sức mạnh của nhân dân, về khối đại đoàn kết toàn dân tộc; về quyền làm chủ của nhân dân, xây dựng Nhà nước của dân, do dân, vì dân; về quốc phòng toàn dân, an ninh nhân dân, xây dựng lực lượng vũ trang nhân dân; về xây dựng, phát triển kinh tế và văn hoá, không ngừng nâng cao đời sống vật chất, tinh thần của nhân dân; về đạo đức cách mạng; về chăm lo, bồi dưỡng thế hệ cách mạng cho đời sau; về xây dựng Đảng...

(2) Các quan điểm và tấm gương đạo đức Hồ Chí Minh về: tuyệt đối trung thành, kiên định lý tưởng cách mạng, đặt lợi ích của Đảng, của đất nước, dân tộc lên trên tất cả; hết lòng, hết sức phục vụ Tổ quốc, phụng sự nhân dân, tận trung với nước, tận hiếu với

dân; hết lòng yêu thương đồng bào, đồng chí, yêu thương con người; cần, kiệm, liêm chính, chí công vô tư, thật sự là công bộc của nhân dân, kiên quyết chống chủ nghĩa cá nhân, cơ hội,...

(3) Phong cách Hồ Chí Minh, phản ánh những giá trị cốt lõi trong tư tưởng, đạo đức của Người và được thể hiện vô cùng sinh động, tự nhiên, độc đáo, có sức thu hút, cảm hoá kỳ diệu trong hoạt động, ứng xử hàng ngày: phong cách tư duy độc lập, tự chủ, sáng tạo, luôn gắn chặt lý luận với thực tiễn; phong cách làm việc dân chủ, khoa học, kỹ lưỡng, cụ thể, tới nơi, tới chốn; phong cách ứng xử văn hoá, tinh tế, đầy tính nhân văn, thâm đậm tinh thần yêu dân, trọng dân, vì dân; phong cách nói đi đôi với làm, đi vào lòng người; nói và viết ngắn gọn, dễ hiểu, dễ nhớ, dễ làm; phong cách sống thanh cao, trong sạch, giản dị; phong cách quần chúng, dân chủ, tự mình nêu gương,... Đồng thời, Chỉ thị cũng yêu cầu tổ chức học tập, quán triệt và tuyên truyền các nội dung chủ yếu về tư tưởng, đạo đức, phong cách Hồ Chí Minh trong toàn Đảng, toàn dân và toàn quân một cách sâu rộng, thường xuyên, liên tục và có hệ thống bằng nhiều hình thức phong phú, sinh động.

Bốn là, về phương pháp thực hiện, Chỉ thị nêu rõ cần đưa việc học tập và làm theo tư tưởng, đạo đức, phong cách Hồ Chí Minh vào chương trình, kế hoạch hành động thực hiện Nghị quyết Đại hội XII của Đảng, Nghị quyết của cấp uỷ và nội dung sinh hoạt thường xuyên của chi bộ gắn với các cuộc vận động, các phong trào thi đua yêu nước, với việc thực hiện nhiệm vụ chính trị và giải quyết các vấn đề bức xúc, nổi cộm ở từng địa phương, cơ quan, đơn vị; gắn với việc xây dựng và phát triển văn hoá, con người Việt Nam, xây dựng hệ giá trị văn hoá và hệ giá trị chuẩn mực của con người Việt Nam thời kỳ đẩy mạnh công nghiệp hoá, hiện đại hoá và hội nhập quốc tế. Lấy kết quả học tập và làm theo tư tưởng, đạo đức, phong cách Hồ Chí Minh là một trong những tiêu chuẩn đánh giá, bình xét, phân loại đảng viên, tổ chức đảng hằng năm.

Năm là, về những phương châm trong lãnh đạo, chỉ đạo, tổ chức thực hiện Chỉ thị được Bộ Chính trị xác định: “trên trước, dưới sau”; “trong trước,

ngoài sau”; “học đi đôi với làm theo”, chú trọng việc làm theo bằng những hành động và việc làm cụ thể. Chỉ thị yêu cầu: xây dựng, tổng kết và nhân rộng những điển hình tiên tiến về làm theo tư tưởng, đạo đức và phong cách Hồ Chí Minh, kết hợp giữa “xây” với “chống”. Đề cao trách nhiệm nêu gương tự giác học trước, làm theo trước để nêu gương của người đứng đầu và cán bộ chủ chốt các cấp, của cán bộ, đảng viên trong học tập và làm theo tư tưởng, đạo đức, phong cách Hồ Chí Minh. Tăng cường công tác kiểm tra, đôn đốc việc thực hiện học tập và làm theo tư tưởng, đạo đức, phong cách Hồ Chí Minh gắn với đánh giá, nhận xét cán bộ, đảng viên, công chức, viên chức hằng năm và cả nhiệm kỳ. Tiếp tục xây dựng, hoàn thiện chuẩn mực đạo đức nghề nghiệp, đạo đức công vụ ở từng địa phương, cơ quan, đơn vị với phương châm “sát chức năng, nhiệm vụ, ngắn gọn, dễ nhớ, dễ thực hiện và đánh giá việc thực hiện”. Hoàn thiện chính sách, pháp luật liên quan đến đạo đức công vụ.

Sáu là, trong Chỉ thị, Bộ Chính trị dành riêng một nội dung để yêu cầu về công tác giáo dục tư tưởng, đạo đức, phong cách Hồ Chí Minh trong hệ thống giáo dục quốc dân và các học viện, trường chính trị, trường đào tạo, bồi dưỡng cán bộ các cấp: Tiếp tục chỉ đạo biên soạn chương trình, giáo trình về tư tưởng, đạo đức, phong cách Hồ Chí Minh để giảng dạy trong hệ thống giáo dục quốc dân và các học viện, trường chính trị, trường đào tạo, bồi dưỡng cán bộ các cấp, bảo đảm phù hợp với từng cấp học, bậc học và với yêu cầu giáo dục, đào tạo.

3.2. Một số giải pháp đối với tổ chức Đoàn trong việc thực hiện Chỉ thị 05-CT/TW

3.2.1. Tiếp tục nâng cao nhận thức của đội ngũ cán bộ đoàn chủ chốt về vị trí, tầm quan trọng của việc thực hiện Chỉ thị 05-CT/TW của Bộ Chính trị và chỉ đạo của Trung ương Đoàn về tiếp tục đẩy mạnh học tập và làm theo tư tưởng, đạo đức, phong cách Hồ Chí Minh

Tiếp tục quán triệt cho đội ngũ cán bộ đoàn chủ chốt, đoàn viên, thanh niên về ý nghĩa, tầm quan

trọng của việc học tập và làm theo tư tưởng, đạo đức, phong cách Hồ Chí Minh. Đó là nhiệm vụ hết sức quan trọng, vừa có ý nghĩa cơ bản, lâu dài, vừa có ý nghĩa cấp bách, trước mắt của các cơ sở Đoàn. Việc học tập và làm theo tư tưởng, đạo đức, phong cách Hồ Chí Minh nhằm 02 mục tiêu: *Thứ nhất*, xây dựng tổ chức đoàn vững mạnh, đẩy mạnh công tác giáo dục đoàn viên, thanh niên. *Thứ hai*, nhằm hoàn thành tốt hơn nhiệm vụ chính trị của cơ quan, đơn vị. Trong công tác này, cần kết hợp chặt chẽ giữa học tập và làm theo, vừa học tập vừa làm theo, học đi đôi với hành, không được xem nhẹ mặt nào, nhấn mạnh kết quả là làm theo. Không chỉ học tập và làm theo tư tưởng, đạo đức mà cần chú trọng học tập phong cách Hồ Chí Minh. Về trách nhiệm tổ chức và thực hiện, thuộc về toàn thể cơ sở Đoàn và tất cả đoàn viên, thanh niên mà trước hết là tập thể Ban Chấp hành, Ban Thường vụ, đặc biệt cá nhân đồng chí Bí thư Đoàn các cấp. Trong quá trình thực hiện nhiệm vụ, cần bám sát, gắn chặt nhiệm vụ chính trị của cơ quan, đơn vị, gắn với chương trình công tác năm của cơ quan, chủ động tham mưu với cấp ủy đảng cơ sở trong chỉ đạo triển khai, tranh thủ sự ủng hộ của các đoàn thể trong cơ quan, đơn vị như: Công đoàn, Hội Cựu chiến binh... , xây dựng chương trình, kế hoạch thực hiện từng năm cần cụ thể, tránh chung chung, mỗi năm chọn 01 đến 02 khâu yếu kém để triển khai và khắc phục triệt để. Mỗi cơ sở Đoàn cần chọn khâu đột phá trong thực hiện học tập và làm theo đạo đức, phong cách Hồ Chí Minh hướng tới xây dựng hình ảnh người công chức, viên chức Bộ KH&CN gương mẫu, trở thành hình mẫu của tuổi trẻ Khối các cơ quan Trung ương.

3.2.2. Gắn việc thực hiện nâng cao ý thức nêu gương của đội ngũ cán bộ đoàn chủ chốt

Phát huy tinh thần trách nhiệm, tính tiên phong, vai trò nêu gương của đảng viên trẻ và cán bộ đoàn chủ chốt về học tập và làm theo đạo đức Hồ Chí Minh trong đời sống hàng ngày, coi đây là một trong những giải pháp cơ bản để lôi cuốn, đẩy mạnh việc học tập. Các cơ sở Đoàn cần tổ chức để đội ngũ cán

bộ đoàn học tập và quán triệt Quy định số 101-QĐ/TW của Ban Bí thư Trung ương Đảng về trách nhiệm nêu gương của cán bộ, đảng viên, Chỉ thị số 01 CT/TWĐTN của Ban Bí thư Trung ương Đoàn về việc “Tăng cường rèn luyện tác phong, thực hiện lễ lối công tác của cán bộ đoàn”; kế hoạch số 26 KH/ĐTNK-TCKT ngày 13/7/2018 của Ban Thường vụ Đoàn Khối các cơ quan Trung ương về việc thực hiện Nghị quyết số 04-NQ/TW về tăng cường xây dựng, chỉnh đốn Đảng; ngăn chặn, đẩy lùi sự suy thoái về tư tưởng chính trị, đạo đức, lối sống, những biểu hiện “*tự diễn biến*”, “*tự chuyển hóa*” trong nội bộ. Đồng thời cụ thể hóa nội dung Quy định 101-QĐ/TW và Chỉ thị 01 CT/TWĐTN gắn với đặc thù của cơ quan, đơn vị, chọn 01 đến 02 nội dung đột phá trong thực hiện Chỉ thị. Tổ chức sinh hoạt đánh giá về kết quả học tập và làm theo lời Bác gắn với việc rèn luyện và phấn đấu thực hiện những nội dung “*8 nên làm - 8 không nên làm*” quy định trong Chỉ thị 01, coi đây là một tiêu chí quan trọng trong đánh giá phân loại đoàn viên cuối năm. Khuyến khích các cấp bộ Đoàn có hình thức khen thưởng hoặc phê bình đối với những cá nhân thực hiện tốt, nhắc nhở thích hợp đối với những cá nhân thực hiện chưa tốt.

3.2.3. Tiếp tục đổi mới phương thức tổ chức học tập tư tưởng, đạo đức, phong cách Hồ Chí Minh

Các cơ sở Đoàn trực thuộc cần tham mưu cho cấp ủy, lãnh đạo cơ quan, đơn vị tổ chức tốt việc học tập các chuyên đề về tư tưởng đạo đức Hồ Chí Minh hàng năm đặc biệt trong dịp kỷ niệm chẵn năm thực hiện Di chúc, kỷ niệm Ngày sinh của Người... Các cơ sở Đoàn cần kết hợp tổ chức các lớp học với các buổi tọa đàm, diễn đàn, hội thảo khoa học tìm hiểu nghiên cứu về tư tưởng, đạo đức, phong cách Hồ Chí Minh; tổ chức thăm các địa danh lịch sử mà Bác từng học tập, công tác, sinh sống; các buổi gặp gỡ, trò chuyện với các nhân chứng lịch sử là học trò của Bác hoặc những nhân vật đã từng được gặp Bác, các nhân vật đã học tập và chịu sự ảnh hưởng tích cực từ tấm gương của Bác; khuyến khích tổ chức dưới

hình thức các cuộc thi kiểm tra kiến thức, hội diễn, thi thuyết trình về tư tưởng, đạo đức, phong cách Hồ Chí Minh...

Lồng ghép các nội dung học tập, làm theo tư tưởng, đạo đức của Bác vào sinh hoạt chi đoàn, đưa nội dung học tập chuyên đề thành sinh hoạt thường xuyên của các cơ sở Đoàn với nhiều chủ đề phong phú, thiết thực như: 5 điều Bác Hồ dạy thanh niên; Tư tưởng Hồ Chí Minh về tinh thần trách nhiệm, nói đi đôi với làm; Chỉ thị 01 CT/TWĐTN với việc rèn luyện tác phong, thực hiện lễ lối cán bộ đoàn; Cuộc vận động xây dựng hình mẫu thanh niên thời kỳ mới; Sự kiện Bác Hồ ra đi tìm đường cứu nước (5/6/1911) và bài học đối với đoàn viên, thanh niên... Yêu cầu tất cả các cơ sở Đoàn phải có ít nhất 01 sinh hoạt chuyên đề về tư tưởng, đạo đức, phong cách Hồ Chí Minh trong mỗi năm. Xây dựng nội dung nghiên cứu, học tập cụ thể gắn với việc thực hiện nhiệm vụ chính trị của cơ quan, đơn vị, chọn lựa các vấn đề, nhóm vấn đề hoặc nội dung trọng tâm trong các chuyên đề tư tưởng Hồ Chí Minh để tổ chức học tập chuyên sâu tại đơn vị như: phong cách quần chúng, dân chủ, nêu gương, tinh thần tiết kiệm, chống lãng phí, tinh thần “dĩ công vi thượng”, những lời dạy của Bác đối với ngành nghề của cơ quan, đơn vị... Đồng thời gắn học tập làm theo Bác với quán triệt Nghị quyết Trung ương 4 (Khóa XII) về “*Tăng cường xây dựng chính đồn Đảng; ngăn chặn đẩy lùi suy thoái về tư tưởng chính trị, đạo đức lối sống, những biểu hiện “tự diễn biến”, “tự chuyển hóa” trong nội bộ* cho đoàn viên, thanh niên.

Bên cạnh đó, các cơ sở Đoàn cần đẩy mạnh phong trào đoàn viên, thanh niên tự giác tìm hiểu, học tập, nghiên cứu và thực hành theo tư tưởng, đạo đức, phong cách Hồ Chí Minh, có hình thức thi đua giữa các cá nhân, các tổ, đội, nhóm, phân đoàn, chi đoàn... với nhau; khuyến khích đoàn viên, thanh niên chia sẻ kiến thức thông qua trao đổi trực tiếp và các phương tiện truyền thông hiện đại khác. Đồng thời, hàng năm tiến hành theo dõi, đánh giá kết quả học tập, quá trình chuyển biến nhận thức của đoàn viên, thanh niên.

3.2.4. Bổ sung và tiếp tục thực hiện các chuẩn mực đạo đức theo tư tưởng, đạo đức Hồ Chí Minh; đẩy mạnh Cuộc vận động xây dựng hình mẫu thanh niên Việt Nam thời kỳ mới

Ban Chấp hành các cơ sở Đoàn cần các khẩu hiệu hành động của bộ, ngành, cơ quan đơn vị mình với các tiêu chí “*Tâm trong*”, “*Trí sáng*”, “*Hoài bão lớn*” của Cuộc vận động “*Xây dựng hình mẫu thanh niên Việt Nam thời kỳ mới*” để xây dựng các giá trị hình mẫu phù hợp với đặc điểm của cơ quan, đơn vị, tính cách, tâm lý đặc thù của từng đối tượng đoàn viên, thanh niên và vận động đoàn viên, thanh niên hướng tới các giá trị đó (ví dụ: đoàn viên công chức viên chức thực hiện tiêu chí mẫu hình gắn với đạo đức công vụ, văn minh công sở, cải cách hành chính...). Đồng thời các cơ sở Đoàn trực thuộc tăng cường chỉ đạo, hướng dẫn và kiểm tra, đôn đốc việc tổ chức cho cán bộ, đoàn viên, thanh niên đăng ký thực hiện công việc cụ thể nhằm thực hiện việc học tập, làm theo tư tưởng, đạo đức, phong cách Hồ Chí Minh theo các tiêu chí đã được cụ thể hóa ở từng cơ sở Đoàn.

3.2.5. Tổ chức tổng kết, tuyên dương, khen thưởng, tuyên truyền

Thực hiện tốt công tác tổng kết và tổ chức biểu dương, khen thưởng, tôn vinh các tập thể, cá nhân có thành tích xuất sắc trong việc thực hiện Chỉ thị số 05. Chú ý biểu dương các tập thể, cá nhân theo từng nhóm đối tượng cụ thể như: công chức, viên chức trẻ, nghiên cứu viên trẻ... phát hiện những tấm gương tiêu biểu gắn gũi với đoàn viên, thanh niên. Đẩy mạnh tuyên truyền những cách làm hay, gương điển hình học tập và làm theo tư tưởng, đạo đức, phong cách Hồ Chí Minh, tạo sức lan tỏa rộng rãi. Tham mưu cấp ủy Đảng, lãnh đạo cơ quan, đơn vị có hình thức đánh giá, khen thưởng đối với tập thể, cá nhân điển hình làm theo lời Bác.

Tiếp tục chỉ đạo, tổ chức tốt công tác tuyên truyền việc học tập và làm theo tư tưởng, đạo đức, phong cách Hồ Chí Minh gắn với kỷ niệm các ngày lễ của đất nước. Khuyến khích xây dựng các chuyên trang,

chuyên mục về tư tưởng, đạo đức, phong cách Hồ Chí Minh trên website Đoàn thanh niên, fanpage, tờ tin nội bộ, chuyên san, biên tập tài liệu học tập... Khuyến khích đoàn viên, thanh niên thực hiện những sản phẩm truyền thông hiện đại như phim ngắn, clip ca nhạc, hình vẽ cổ động,... cũng như chia sẻ những cảm nhận, câu chuyện hay, cách làm mới, tranh ảnh sinh động về học tập và làm theo lời Bác của bản thân trên các diễn đàn mạng, mạng xã hội.

3.2.6. Công tác kiểm tra, giám sát

Cấp cấp bộ Đoàn cần đưa nội dung kiểm tra việc thực hiện đẩy mạnh học tập và làm theo tư tưởng, đạo đức, phong cách Hồ Chí Minh vào chương trình làm việc của Ban Thường vụ, Ban Chấp hành và chương trình kiểm tra của Ủy ban kiểm tra các cấp. Thường xuyên tổ chức hoạt động kiểm tra công tác đoàn và phong trào thanh niên lồng ghép kiểm tra việc đẩy mạnh học tập và làm theo tư tưởng, đạo đức, phong cách Hồ Chí Minh; việc nêu gương, rèn luyện tác phong, thực hiện lễ lối công tác của đội ngũ cán bộ đoàn; việc xây dựng và thực hiện tiêu chí chuẩn mực đạo đức của cán bộ, đoàn viên, thanh niên theo tư tưởng, đạo đức, phong cách Hồ Chí Minh. Qua đó, đánh giá chất lượng hoạt động của cơ sở Đoàn trong năm.

TÀI LIỆU TRÍCH DẪN:

¹ Di chúc là một trong năm di sản được công nhận là Bảo vật quốc gia, vô giá mà Chủ tịch Hồ Chí Minh để lại cho dân tộc Việt Nam, đó là: Đường Kách Mệnh, Nhật ký trong tù, Lời kêu gọi toàn quốc kháng chiến, Lời kêu gọi đồng bào và chiến sĩ cả nước, Di chúc.

² Đạo đức cách mạng có thể tóm tắt trong mấy điểm:

- Trung thành: Trọn đời trung thành với sự nghiệp cách mạng, với Tổ quốc, với Đảng, với giai cấp.

- Dũng cảm: Không sợ khổ, không sợ khó, thực hiện: “Đâu cần thanh niên có, việc gì khó thanh

niên làm”, “gian khổ thì đi trước, hưởng thụ sau mọi người”.

- Khiêm tốn: Không nên tự cho mình là tài giỏi, không khoe công, không tự phụ”.

³ Ngày 15/5/2016, thay mặt Bộ Chính trị, Tổng Bí thư Nguyễn Phú Trọng đã ký ban hành Chỉ thị số 05-CT/TW về đẩy mạnh học tập và làm theo tư tưởng, đạo đức, phong cách Hồ Chí Minh. Chỉ thị đã kế thừa và phát huy những quan điểm chỉ đạo trong các Chỉ thị số 06-CT/TW (khóa X) và Chỉ thị 03-CT/TW (khóa XI), đồng thời đã đề cập nhiều quan điểm, nội dung cụ thể, sâu sắc để phù hợp với yêu cầu công tác trong tình hình mới.

TÀI LIỆU THAM KHẢO:

1. Hồ Chí Minh: *Toàn tập*, Nxb.Chính trị Quốc gia, H.2011, t.11, tr.594.

2. Hồ Chí Minh: *Toàn tập*, Nxb.Chính trị Quốc gia, H.2011, t.9, tr.266.

3. Hồ Chí Minh: *Toàn tập*, Nxb.Chính trị Quốc gia, H.2011, t.10, tr.186.

4. Hồ Chí Minh: *Toàn tập*, Nxb.Chính trị Quốc gia, H.2011, t.15, tr.622

5. Đoàn Thanh niên Cộng sản Hồ Chí Minh Học viện Chính trị quốc gia Hồ Chí Minh: Vận dụng tư tưởng Hồ Chí Minh về “bồi dưỡng thế hệ cách mạng cho đời sau là một việc làm rất quan trọng và rất cần thiết” ở Học viện Chính trị Quốc gia Hồ Chí Minh (Tham luận tại Đại hội Đại biểu Đảng bộ Học viện Chính trị Quốc gia Hồ Chí Minh lần thứ III, nhiệm kỳ 2020-2025).

6. <https://dangcongsan.vn/>

7. <https://hochiminh.vn/>

8. <http://ditichhochiminhphuchutich.gov.vn/>

9. <https://www.tapchiconsan.org.vn/>

10. <http://www.xaydungdang.org.vn/>

11. <http://lyluanchinhtri.vn/>

12. <http://bvlpkh.org.vn/>